

SREČANJI ODRASLIH IN ŠOLSkih PEVSKIH ZBOROV

V okviru rednega programa je ZKO Ljubljana Moste-Polje tudi letos pripravila občinski srečanja – odraslih pevskih zborov ter otroških in mladinskih pevskih zborov naših osnovnih šol.

Obe prireditvi sta bili v veliki dvorani kulturnega doma Španski borci – prva v četrtek, 7. aprila 94 ob 19.30, druga pa v sredo, 11. maja 94 ob 16.00 in 17.30.

Trenutno premoremo v Mostah sedem vokalnih sestavov. Nekateri (Moški PZ Bizovik – zborovodja Stane Zadravec, Mešani PZ Vevče – zborovodkinja Mateja Završnik, Mešani PZ Kolinska – zborovodja Miro Kokol, Komorni zbor ARTES LIBERALES – zborovodja Matjaž Barbo in Komorni zbor PENTAKORD iz Podgrada – zborovodja Miro Kokol) so naši stari znanci, saj prepevajo deset in več let. Vsekakor pa je vzpodbudna nova pridobitev dveh zborov (Mešanega PZ Dolsko – zborovodkinja Olga Selšek in moški oktet Prežganje – umetniški vodja Miro Kokol), ki sta število zborov v naši občini ponovno zaokrožila na sedem, saj sta v zadnjih dveh letih prenehala z delom Mešani PZ Zveze društev upokojencev Moste in Ženski PZ KUD Svoboda Zadobrova Sneberje.

Poleg omenjenih zborov je na občinskem srečanju kot gost nastopil Komorni zbor Trebnje pod vodstvom Igorja Tršarja, ki je s svojim raznolikim programom prijetno popestril že tako razgiban koncertni večer.

MAX

Mladinski pevski zbor OŠ Sostro – zborovodkinja Lilijana Stepic – izbran za sodelovanje na srečanju otroških in mladinskih pevskih zborov mesta Ljubljane – petek, 27. maj 94 ob 18. uri v dvorani Slovenske filharmonije.

ŠOLSKI PEVSKI ZBORI

Naključje ali ne, najlepši mesec v letu, ko se je narava dokončno prebudila in razbohotila v zelenju in cvetju, so si pevski zbori naših šol izbrali za svoj mesec in priredili svoj pevski praznik.

V sredo, 11. maja 1994 je bil namreč naš osrednji kulturni hram Španski borci skorajda ves dan »napolnjen« z mladimi pevskimi glasovi. Dopoldanskim in zgodnje popoldanskim tonskim vajam posameznih zborov, sta sledila dva prav prijetna koncerta, ki sta »vrnila« ugled tovrstni prireditvi, saj je bila kakšno leto ali dve pred tem kakovostno skromnejša.

Osem otroških in pet mladinskih ali skupaj 13 šolskih pevskih zborov je ob 16.00 in ob 17.30 uri okronalo svoje delo tega šolskega leta pred polno dvorano pozornih poslušalcev, sestavljenih iz svojcev, prijateljev in znancev.

Osnovne šole: Hrušica (zborovodka Rezka Černe), Nove Fužine (zborovodja Jože Humerca), Karel Destovnik-Kajuh (zborovodka Vanja Veljič) ter šola Jože Moškrič (zborovodka Marija Pepelnak), so se predstavile s po enim zborom; šole: Sostro (zborovodka Lilijana Stepic), Vida Pregarc (zborovodka Magda Burger in Alejka Zajec) ter šola Kette-Murn

(zborovodka Janja Velkavrh), so sodelovale s po dvema zboroma, medtem ko se je osnovna šola Polje (zborovodka Fani Ilovar in Silva Jakob) postavila kar s tremi zbori.

Na obeh koncertih so zbori zapeli 12 slovenskih in 4 tuje ljudske pesmi ter 9 umetnih pesmi slovenskih in 13 skladb tujih skladateljev ali vsega skupaj 38 pesmi.

Naj je bila skrbna priprava na pevskih vajah vzrok, da so bili zbori urejeni in glasovno kultivirani, ali pa je bil vzrok za kakovostno boljši koncert od minulega leta – strokovno spremljanje revijalnih srečanj, (uvedli smo ga v vseh ljubljanskih občinah), kdo bi vedel!?

Trud se je vsekakor izplačal. Nena-zadnje se je potrdil tudi v mladinskem zboru OŠ Sostro (zborovodka Lilijana Stepic), ki ga je ugledna zborovska pedagoginja, gospa Majda Hauptman izbrala, da bo nastopil na mestni reviji šolskih zborov, ki bo v petek, 27. maja 1994 ob 18.00 uri v Slovenski filharmoniji.

MIRO KOKOL, prof.

Komorni zbor ARTES LIBERALES – zborovodja Matjaž Barbo – izbran za sodelovanje na srečanju ljubljanskih pevskih zborov – petek, 3. junij 94 ob 19. uri v dvorani DPD Svoboda Črnuče.

KONEC SEZONE V KUD SVOBODAZALOG

Igralci amaterskega gledališča v Zalogu se trudimo, da bi izpolnili načrte za letošnjo sezono. Čeprav se ta izteka, dnevi pa se daljšajo in tudi delo na polju ne čaka, smo se odločili, da gledališki mozaik POPOLDANSKA ŠOLA LEPIH UMETNOSTI GOSPE MIMI ODŠTEKAN ponudimo gledalcem v Brežicah in Mirni peči. Gostovanja z mozaikom bomo nadaljevali jeseni, ta čas pa se pospešeno pripravljamo na premiero komedije NEDELJSKI PIKNIK; le-ta bo predvidoma v prvi polovici junija. Če bo delo teklo po načrtih, bomo uspešno sklenili letošnjo sezono.

Pričakujemo, da nas bodo krajani kljub poznemu času nagradili z lepim obiskom.

M. G.

NAŠ OBČAN JURIJ VEGA (3)

V letih po vrnitvi iz bojev ob Renu in na prelomu 18. v 19. stoletje so Evropo pretresali burni dogodki. Vnela se je druga vojna združene Evrope proti revolucionarni Franciji (1799–1802), ki je imela za končno posledico padec republike in vzpostavitev Napoleonovega cesarstva. V tej vojni Vega ni več aktivno sodeloval, njenih zgodovinskih posledic pa ni več doživel. V svojih zadnjih letih je prejemal ali užival najvišja priznanja za vojaške in matematične zasluge, hkrati pa je razdvojen premišljal o nevarnostih in obetih matematično podprtega znanstveno-tehničnega razvoja. Razpad družine in osebna nasprotovanja so mu zagrenili konec življenja in ga naposled privedli do prezgodnje smrti. Vendar je vse do konca vztrajal v prizadevanjih, da z lastnim zgledom in vplivom podpre nastajajoče možnosti. Med te je štel predvsem odpiranje svetovnega prostora, v katerem ne bo razlogov za nove vojne, veliko pa za plodno izmenjavo materialnih in duhovnih dobrin. V ta namen se je zavzemal za uvedbo enotnih mer, od dolžinskih, prostorskih in utežnih do denarnih.

Ko se je tako vključeval v evropske razumniške povezave, morda tudi prek prostozidarske organizacije, se je po drugi strani skušal kar najbolj povezati s svojo ožjo domovino Kranjsko. Tako je neposredno po vrnitvi iz bojev zbral svoja vojaška spričevala ter vsa svoja matematična dela in jih poslal kranjskim deželnim stanovom. Dan po prejemu baronskega naslova je posvetil stanovom četrti zvezek matematično-fizikalnega učbenika, s katerim je sklenil svoj veliki pedagoški projekt, v katerega se smiselno vključujejo tudi njegovi logaritmovniki. Kranjski deželni stanovni so sprejeli Vego za člana, kar naj bi odpiralo možnosti za nove povezave in morda celo rojakovo vrnitev. V tem času je zares premišljeval o preselitvi z Dunaja, ki mu je očitno postajal vse bolj neprijazen. Toda dogodki so ga prehiteli in veliki matematik je tra-

gično končal v Donavi. Poizvedbe o resničnem vzroku njegove smrti so šle s Kranjske na Dunaj in okrepile sume o naklepem umoru.

Vegova smrt leta 1802 pa zaradi njegove izrazite v prihodnost naravnane dejavnosti ni sprožila procesa pospešenega pozabljanja. Njegove učbenike so uporabljali še pol stoletja, njegove logaritme dve stoletji. Že naslednja generacija (Prešernova) je na Kranjskem razmišljala o postavitvi Vegovega spomenika. Prvega so postavili v Idriji, kraju s svetovno znanim živosrebrnim rudnikom in večstoletno znanstveno-tehnično tradicijo. Po dolgotrajnih prizadevanjih so v Idriji prišli do realke, ki so jo poimenovali po Vegi in leta 1903 označili z Vegovim kipom. Isto leto je kipar Ivan Zajc izdelal osnutka za Prešernov in Vegov kip v Ljubljani. Prvega so postavili, drugega ne, pač

pa so Zajčev portretni spomenik Juriju Vegi odkrili leta 1906 v Moravčah. Leta 1981 je začel delo na Vegovem spomeniku v svojem ateljeju v Codellijemevem grajskem kompleksu v Mostah kipar Aladar Zahariaš; danes ima tako Zagorica zgleden spomenik svojega rojaka, Ljubljana pa še ne...

Številnejše kot tridimenzionalne so Vegove slikovne upodobitve. Večinoma poudarjajo obrazne poteze, značilne za odločne, duhovite, ustvar-

jalne ljudi, čeprav najstarejši, še za Vegovega življenja ali po živem spominu na matematikovo podobo nastali portreti kažejo moža povsem običajnih telesnih in obraznih značilnosti; to se sklada z ugotovitvami življenjepiscev, da Vegi ni bilo nič samo po sebi dano, marveč si je moral vse prigratiti s skrajnim naprezanjem svojih psihofizičnih sposobnosti.

Prvi posmrtni zapis o Vegi je prinesel nemško pisani ljubljanski časopis četrto stoletja po njegovi smrti. Prvi obširnejši biografiji (Peternelova nemška in Hauptmannova slovenska) sta izšli ob stoletnici prvega Vegovega logaritmovnika (1783/1883). Pred 90 leti sta izšli o Vegi prvi knjižici, nem-

ška in slovenska (obe Kaučičevi). Izčrpna življenjepisna dela pa so izšla šele po vojni (Čermelj 1954, Povšič 1974, Sitar 1983). Prvi življenjepisi so bolj poudarjali Vegova vojaška dejanja in so obravnavali njegovo matematično delo v tem sklopu, pozneje pa je prevladal znanstveni vidik, ob katerem deluje vojaški kot njegovo kričeče, a še neprevladano nasprotje (dve tretjini vsega novega znanja v svetu je še nedavno najprej uporabila vojska).

V letošnjem letu, ob 240-letnici Vegovega rojstva in 200-letnici izida njegovega velikega logaritmovnika, bo izšla knjiga Dvanajst slavnih Slovencev; v njej je Vega v družbi s koroškim učenjakom in filozofom iz 12. stoletja Hermanom iz Karintije, začetnikom slovenske književnosti Primožem Trubarjem, skladateljem Jakobom Gallusom, prvim izčrpnim opisovalcem Kranjske J. V. Valvasorjem, teologom, etnologom in jezikoslovcem Friderikom Barago, jezikoslovcem Jernejem Kopitarjem, Prešernom, fizikom Jožefom Stefanom, slikarjem Rihardom Jakopičem, arhitektom Jožetom Plečnikom in Cankarjem. Vega je v tej časovno razvrščeni družbi med Barago in Kopitarjem, vsekakor pa je njegovo mesto med dvanajsterico najslavnejših Slovencev vseh časov tehtno utemeljeno.

Na Vego pa niso pozabili tudi zunaj slovenskih meja. Tako so npr. ob dvestoletnici matematikovega rojstva leta 1954 poimenovali po njem neki krater na Luni. Vegov veliki logaritmovnik pa je po nam znanih podatkih izšel v ponatisu še leta 1962.

SANDI SITAR

Akad. kipar Aladar Zahariaš pred oblikovanjem Vegovega portreta za spomenik v Zagorici